

Den klimatneutrala destinationen Sigtuna

Frågor och svar kring klimatkompensation

- Vad är klimatkompensation och hur klimatkompenserar man?

Länder och företag som är knutna till Kyotoprotokollet och därmed är begränsade vad gäller utsläpp av växthusgaser har möjlighet att handla med utsläppsrätter samt tillgodogöra sig utsläppsminskningar från projekt i utvecklingsländer som komplement till egna utsläppsreduktioner. Stöd till projekt i utvecklingsländer har blivit populärt även utanför Kyotosammanhang, bl.a. hos företag och organisationer som vill ta ett större klimatansvar. Ett projekt kan t ex handla om trädplantering i syfte att binda koldioxid eller utsläppsminskande investeringar i förnybar energi och/eller energieffektivisering. Klimatnyttan ska svara mot verksamhetens klimatbelastning, eller delar av den. Det spelar ingen roll för klimatet var en utsläppsreduktion alt. koldioxidbindning sker, och klimatkompensation syftar bland annat till att billigaste åtgärderna vidtas först.

- Genom vilken organisation klimatkompenserar ni?

Vi kompenserar genom hållbarhetskonsulterna U&We och deras klimatinitiativ ZeroMission. ZeroMission är en av de mest etablerade aktörerna på marknaden för frivillig klimatkompensation och har klimatkompenserande kunder såsom Max Hamburgerrestauranger, Fritidsresor, NCC, Saltå Kvarn och Arla.

- Det finns flera sätt att klimatkompensera på. Ni valde trädplantering. Varför?

Klimatkompensation genom trädplantering är ett bra engagemang då världen avskogas snabbt vilket inte bara innebär ett klimatproblem utan även orsakar problem för den biologiska mångfalden, en allt snabbare ökenutbredning samt fattiga människors förmåga att försörja sig. Genom stöd till ZeroMission och Plan Vivo-projekt engageras fattiga småbrukare i trädplantering, de får betalt för den klimatnytta som träden skapar vilket i sin tur leder till ett mer stabilt klimat, lokalt och globalt, en bättre närmiljö och en ytterligare inkomst dels genom klimatpengen dels genom ett mer diversifierat jordbruk.

- Var planteras träden?

Träden planteras i Malawi, Afrika där avskogningen idag är hög. Det är också en region som förväntas drabbas hårt av klimatförändringen och stigande temperaturer. Trädplanteringen som vi bidrar med gör att lokalbefolkningen och deltagande småbrukare kan möta kommande klimatförändringar på ett mycket bättre sätt. Träd ger skugga och sänker marktemperaturen, minskar vattenavrinning och avdunstning vilket i sin tur ger en bättre vattensituation samt mindre allvarliga översvämningar.

- Köper ni inte er bara fria från klimatfrågan?

Detta är en del ett större miljö- och klimatarbete som vi jobbar med kontinuerligt och som inkluderar en översyn av vår energianvändning, våra transporter, våra inköp och andra klimatpåverkande aktiviteter. Klimatkompensationen är en förlängning av detta arbete och

en slags intern klimatskatt som motiverar oss att kontinuerligt följa upp och minska vår klimatbelastning.

- Kan man åka till ett trädplanteringsprojekt och se vad som händer på plats?

U&We, hållbarhetskonsulterna vi samarbetar med, arrangerar resor till trädplanteringsprojekten med jämna mellanrum i samarbete med researrangören Good Travel. På den senaste resan till Nicaragua, januari 2012, åkte U&We tillsammans med kaffeproducenten Arvid Nordquist som klimatkompenserar sitt Classic kaffe genom trädplantering just där. Året innan bar det av till Moçambique med de trädplanterande företagen Arla och Antalis. Läs mer på <http://www.uandwe.se>

- Kan man följa trädplanteringsutvecklingen?

Rapporter som sammanfattar projekten utkommer årligen. Där framgår vilka typer av träd som planterats och var, vilka småbrukare som engagerats, vilka organisationer som stödjer projektet m.m. Vissa Plan Vivo-projekt kan följas på Google Earth. Läs mer på <http://www.planvivo.org>

- Vilka växthusgaser ingår i er beräkning?

I den mån vi kan tar vi hänsyn till de sex växthusgaser vars utsläpp begränsas av Kyotoprotokollet: koldioxid (CO₂), metan (CH₄), lustgas (N₂O), HFC, PFC samt svavelhexafluorid (SF₆).

- Varför är alla era trädplanteringar i utvecklingsländer?

Träd växer upp till 10 ggr snabbare i ett tropiskt klimat än i den norra, kallare delen av världen och blir därmed ett mer effektivt och snabbare sätt att uppnå resultat. Att bevara skog och plantera träd i skogsjordbruk gynnar den biologiska mångfalden som är särskilt hotad på sydliga breddgrader. Dessutom hjälper vi till med att skapa jobb, motverka fattigdom och stimulera samhällsutveckling där det finns större behov av det. I Sverige och vissa andra länder i väst finns lag på återplantering av träd, samtidigt som skogsbeståndet växer, vilket gör att ytterligare initiativ

- Kan man vara säker på att trädplanteringsprojektet fungerar och levererar?

Projektet övervakas och kontrolleras kontinuerligt av stiftelsen Plan Vivo och genomgår verifiering av tredjepart med jämna mellanrum, en sådan tredjepart är Rainforest Alliance, vilket säkerställer att allt fungerar som det ska. Rapporter från dessa tredjepartsverifieringar publiceras på Plan Vivos hemsida (<http://www.planvivo.org>). Så kallade Plan Vivo-certifikat ställs ut årligen efter att de deltagande småbrukarnas planteringar har kontrollerats och när träden har bekräftats stå kvar. Småbrukaren får betalt för klimatnyttan under en sju- till tioårsperiod allteftersom träden växer, vilket gör det attraktivt för dem att delta under hela den perioden. När träden sedan är fullvuxna ger träden avkastning i form av ex. frukt, medicin, ved och timmer, vilket gör det ekonomiskt irrationellt att hugga ner träden. Kort och gott, klimatkompensation genom ZeroMission och Plan Vivo ger den utbildning och det ekonomiska incitament som behövs för att plantering av träd ska ses som ett attraktivt alternativ till annan markanvändning. Plan Vivo påbörjade sitt arbete redan 1994 i och med ett forskningsprojekt i Mexiko och är således äldre än Kyotoprotokollet och alla projekt i FN-regi.

- Vad händer om ett träd dör?

Då är småbrukaren skyldig att plantera ett nytt träd. Enligt Plan Vivo-standarden måste småbrukarna dessutom alltid odla minst 10 procent extra som säkerhetsmarginal. Denna "buffert" kan användas vid eventuella oförutsedda skador, brand, skadeangrepp etc.

- Hur länge kan ett träd ta upp koldioxid?

Olika trädslag har olika rotation, det vill säga tid mellan plantering och avverkning, så det är svårt att säga en exakt tid, men när är ett träd avverkas, så planteras ett nytt på en gång. Bonden bestämmer ofta själv vilka trädarter han/hon vill ha på sin mark, från snabbväxande arter som ex. används som bränsle till ädelträ och fruktträd som växer långsamt.

- Hur försäkrar man sig mot att samma klimatnytta/certifikat flera gånger?

Plan Vivo-certifikat är numrerade och registreras i ett system kallat Markit, vilket förhindrar dubbelförsäljning.

- Varför har ni valt ett sk frivilligt projekt istället för FN-reglerat projekt?

De skogsprojekt som regleras av FN har haft stora svårigheter att komma igång och generera certifikat och vi ville komma igång snabbt samt specifikt jobba med trädplantering i samarbete med småbrukare. Vi hittade en passande lösning via Plan Vivo systemet och känner oss trygga med det valet.

- Finns det skillnad på trädsorter gällande hur mycket koldioxid de tar upp?

Träd tar upp olika mycket koldioxid beroende på art. Vissa växer snabbt och avverkas inom några år, medan andra växer långsamt och avverkas efter 20 år eller mer. Klimatnyttan beror på hur snabbt de växer och binder koldioxid, men också i viss mån på hur trädet används efter avverkning. Används det som byggnadsmaterial är till exempel klimatnyttan högre än om trädet används som bränsle.